

Sygn. akt *XVII AmE 268/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodnicząca – **SSO Ewa Malinowska**

Protokolant – stażysta Joanna Nande

po rozpoznaniu 5 listopada 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 2 czerwca 2017 r. znak: (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie 1 w ten sposób, że orzeka, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. w dniu 12 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w J. przy ul. (...), naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy;

2) zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie 2 w ten sposób, że obniża wysokość kary pieniężnej nałożonej na (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. do kwoty 1341 (tysiąc trzysta czterdzieści jeden) złotych;

3) zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. kwotę 837 (osiemset trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmE 268/17*

UZASADNIENIE

Decyzją z 2 czerwca 2017 r. (znak: (...)) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając w oparciu o przepisy art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (dalej: PE), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła oraz na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 PE, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej orzekł, że:

1. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. w dniach 10-12 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w J. przy ul. (...), naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 PE, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.

2. Za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. karę pieniężną w kwocie 39.696 zł.

(decyzja, k. 4-12).

Odwołanie od tej decyzji wywiódła (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J., zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej decyzji zarzucono:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 11, art. 11 d ust. 3 oraz art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy - Prawo energetyczne, polegające na ich błędnej wykładni poprzez przyjęcie, że normy wyrażone w tych przepisach uprawniają pozwanego organ do nakładania kar pieniężnych na podmioty nie stosujące się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii wprowadzonych na podstawie art 11, art 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, niezależnie od okoliczności, czy podmiotom tym zostały uprzednio doręczone Plany ograniczeń w dostawie i poborze energii elektrycznej na okres, w którym miało dojść do naruszenia, tj. niezależnie od okoliczności, czy podmioty te były świadome ograniczeń ich obowiązujących,

2) dokonanie błędnych ustaleń faktycznych polegających na przyjęciu, że powodowi został doręczony nowy Plan ograniczeń w dostawie i poborze energii elektrycznej na okres od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., podczas gdy pozwany organ nie ustalił tej okoliczności w toku postępowania administracyjnego,

3) naruszenie przepisu art. 2 Konstytucji RP oraz art. 7 Konstytucji RP, tj. zasady demokratycznego państwa prawnego oraz zasady działania organów na podstawie i w granicach prawa, polegające na przyjęciu takiej wykładni przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy - Prawo energetyczne, która pozwalałaby na ukaranie podmiotów nie stosujących się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11 d ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne niezależnie od okoliczności, czy podmiotom tym zostały uprzednio doręczone Plany ograniczeń w dostawie i poborze energii elektrycznej na okres, w którym miało dojść do naruszenia, tj. niezależnie od okoliczności, czy podmioty te były świadome ograniczeń ich obowiązujących,

4) naruszenie art. 7 k.p.a. w zw. z 77 § 1 k.p.a. poprzez zaniechanie przez pozwanego wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego, w szczególności co do okoliczności doręczenia Planu ograniczeń w dostawie i poborze energii elektrycznej mającego obowiązywać powoda w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. oraz co do okoliczności zawarcia umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z dnia 7 marca 2013 r. i okoliczności ustalania poziomu mocy bezpiecznej obowiązującej w latach poprzednich, nadto poprzez nie odniesienie się przez pozwanego do stanowiska powoda i argumentów przez niego prezentowanych w pismach z dnia 11 lipca 2016 r. oraz 29 maja 2017 r.,

5) naruszenie art. 75 k.p.a. poprzez nieuwzględnienie całości materiału dowodowego przedstawionego przez powoda, w szczególności jego wyjaśnień złożonych w pismach z dnia 11 lipca 2016 r. oraz 29 maja 2017 r., w których powód wskazywał, iż nie zdawał sobie sprawy z obowiązujących go limitów poboru energii elektrycznej, gdyż nie został mu doręczony Plan ograniczeń w dostawie i poborze energii elektrycznej mający obowiązywać w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. oraz że w latach poprzednich zawsze miał zdefiniowaną „moc bezpieczną” przy 20 stopniu zasilania na poziomie 0,450 MW (w latach 2009-2010 i 2010-2011) oraz na poziomie 0,500 MW (w latach 2011-2012 i 2012-2013), co oznacza, że spółka (...) S.A. posiadała informacje o minimalnym zapotrzebowaniu powoda na energię elektryczną, mimo niezdefiniowania tego poziomu w umowie,

6) naruszenie art. 80 k.p.a. poprzez nie wywiązanie się przez pozwanego z obowiązku zebrania i rozpatrzenia w sposób wyczerpujący całego materiału dowodowego oraz dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego i bezpodstawnie przyjęcie, że powodowi został doręczony Plan ograniczeń w dostawie i poborze energii elektrycznej na okres od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., podczas gdy w odpowiedzi na wezwanie pozwanego spółka (...) S.A. nie przedłożyła ani dowodu doręczenia przesyłki pocztowej zawierającej ww. plan, ani nawet dowodu nadania tej przesyłki w rozumieniu art. 17 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe,

7) naruszenie art. 8 k.p.a. poprzez prowadzenie postępowania w sposób, który podważa zaufanie obywateli do organów Państwa i narusza zasadę równego traktowania poprzez uznanie za wiarygodne twierdzeń spółki (...) S.A. przy równoczesnym całkowitym pominięciu twierdzeń powoda, podczas gdy oba podmioty są takimi samymi spółkami prawa handlowego, działającymi w tych samych warunkach ekonomiczno-prawnych,

8) naruszenie art. 6 k.p.a. i art. 7 k.p.a. w zw. z art. 30 ustawy Prawo energetyczne polegające na naruszeniu zasady praworządności i nieuwzględnieniu przy wydawaniu decyzji interesu społecznego oraz słusznego interesu powoda,

9) naruszenie art. 8 k.p.a. i art. 107 § 3 k.p.a. przez nienależyte uzasadnienie zaskarżonej decyzji i niewskazanie dowodów, na których pozwany oparł się wydając zaskarżoną decyzję oraz przyczyn, z powodu których pozwany odmówił wiarygodności i mocy dowodowej twierdzeniom i argumentom powoda oraz dowodom wskazywanych przez powoda w pismach z dnia 11 lipca 2016 r. oraz 29 maja 2017 r.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty strona powodowa wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz o zasądzenie od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych. Strona podtrzymała swoje stanowisko procesowe w piśmie 8 grudnia 2017 r.

(odwołanie, k. 13-18; pismo przygotowawcze, k. 57-59).

Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Po dokonaniu ponownej analizy akt sprawy oraz zarzutów zawartych w odwołaniu, pozwany stwierdził, że brak jest podstaw do uchylenia, jak też zmiany zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie, k. 33-42).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. jest odbiorcą energii elektrycznej, dostarczanej do należącego do Spółki obiektu, zlokalizowanego w J. przy ul. (...).

W dniu 7 marca 2013 r. Spółka zawarła z (...) S.A. z siedzibą w K. „Umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej (...)” do ww. obiektu. Umowę zawarto na czas nieokreślony. Obiekt odbiorcy zakwalifikowano do III grupy przyłączeniowej, moc przyłączeniową ustalono na 1300 kW (1,3 MW). Zgodnie z § 3 ust. 7 umowy, w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej odbiorca zobowiązany jest ograniczyć pobór mocy, zgodnie z „Planem wprowadzania ograniczeń”. Natomiast w ust. 8 tego paragrafu zawarto postanowienie o treści: „Minimalna moc wymagana dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej wynosi kW, a (...) zobowiązuje się do jej uwzględnienia przy tworzeniu „Planu wprowadzania ograniczeń”. Postanowienie to nie zostało sprecyzowane przez odbiorcę energii co do wysokości minimalnej mocy, natomiast w Załączniku nr 1 do umowy określono minimalną moc umowną na 520 kW. Aneks nr (...) z 28 czerwca 2016 r. wprowadzono zmianę do § 3 ust. 8 umowy, polegającą na określeniu minimalnej mocy na poziomie 700 kW.

dowód: okoliczności bezsporne; „Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej (...)” wraz z załącznikiem i aneksem, k. 13-17 akt admin.

Wraz z pismem z 30 lipca 2014 r. (...) S.A. w K. (...) wysłał do powodowej Spółki plan wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej obowiązujący w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Korespondencja ta została wysłana do odbiorcy 31 lipca 2014 r. listem zwykłym. (...) nie dysponuje dowodem potwierdzenia jej doręczenia. Do operatora nie wpłynął zwrot tej korespondencji.

dowód: pisma (...) S.A. z 1.08.2016 r. oraz z 9.11.2016 r. wraz z załącznikami, k. 27-34, 38, 40-42 akt admin.

(...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, (...) zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 PE, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

dowód: fakty powszechnie znane, bezsporne.

W okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. moc umowna bezpieczna dla 20 stopnia zasilania dla obiektu, zlokalizowanego w J. przy ul. (...), została ustalona na 0,00 MW. Dopuszczalny pobór mocy w pozostałych stopniach zasilania wynosił natomiast: dla 11 stopnia – 1,300 MW, dla 12 stopnia – 1,160 MW, dla 13 stopnia – 1,020 MW, dla 14 stopnia – 0,880 MW, dla 15 stopnia – 0,740 MW, dla 16 stopnia – 0,600 MW, dla 17 stopnia – 0,460 MW, dla 18 stopnia – 0,320 MW, dla 19 stopnia – 0,180 MW.

dowód: Pismo OSD z 30.07.2014 r. zawierające informację dot. planu wprowadzania ograniczeń w poborze energii elektrycznej obowiązujący od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. dla odbiorcy - nr umowy (...), k. 34, 41 akt admin.

Powodowa Spółka nie dostosowała się w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. do - obowiązujących od 10 do 31 sierpnia 2015 r. - ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w J. przy ul. (...). Dnia 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 8,978 MW w godzinie, 11 sierpnia 2015 r. łącznie 3,8807 MW w godzinie, a 12 sierpnia 2015 r. wyniosła łącznie 0,447 MW w godzinie. Łącznie we wskazanym okresie przekroczenie wyniosło 13,232 MW w godzinie.

dowód: okoliczności bezsporne; Załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. w punkcie poboru: (...) J., (...), ul. (...)”, k. 3-4 akt admin.

W roku 2016 powodowa Spółka uzyskała przychód w wysokości (...) zł.

dowód: okoliczności bezsporne; Rachunek zysków i strat sporządzony za okres 01.01.2016-31.12.2016, k. 52 akt admin.

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia i oświadczenia stron oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebranim w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało częściowemu uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 PE, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

- 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;
- 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła (art. 11 ust. 3 PE).

Według art. 11 ust. 7 PE, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

W myśl art. 11c ust. 2 PE, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Natomiast zgodnie z art. 11c ust. 3 PE, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.

W art. 11d ust. 3 PE przewidziano z kolei, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (dalej: rozporządzenie).

Zgodnie z § 5 pkt 1 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach

ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Zaś w świetle tego ostatniego przepisu, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaś na mocy § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w § 11 i § 12 określa sposób informowania odbiorców z planami ograniczeń i ograniczeniami w poborze energii elektrycznej. I tak, według pierwszego z wymienionych przepisów, operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło zapoznają odbiorców z planami ograniczeń przez ogłoszenia zamieszczane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej albo w formie ustalonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń. Natomiast zgodnie z § 12:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.
2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.
3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

Odnosząc powyższe unormowania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy stwierdzić należy, że powód jest odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczą ograniczenia w poborze mocy, ponieważ jest odbiorcą, dla którego wielkość mocy umownej dla obiektu, którego dotyczy niniejsza sprawa, ustalona została powyżej 300 kW i jednocześnie nie mają do niego zastosowania wyłączenia z § 6 ust. 1 rozporządzenia. W konsekwencji, powód był zatem zobowiązany zastosować się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. (...)) w dniu 10 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Powód miał możliwość uzyskania wiedzy o wprowadzeniu tych ograniczeń z komunikatów radiowych, określających aktualny stopień zasilania, które zgodnie z rozporządzeniem z 23 lipca 2007 r., były nadawane w programie (...) o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾. Powód twierdził, że nie doręczono mu Planu ograniczeń w dostawie i poborze energii elektrycznej obowiązujących od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Niemniej jednak, w ocenie Sądu, nawet nawet gdyby przyjąć, że faktycznie doręczenie to nie nastąpiło, to okoliczność ta nie zwalniała powoda z obowiązku zastosowania się do ograniczeń. Po pierwsze, skoro powód uzyskał (a każdym razie powinien był uzyskać) wiedzę o wprowadzeniu ograniczeń z komunikatów radiowych, a nie był pewien czy ograniczenia te go dotyczą i jaki ewentualnie obowiązuje go aktualny dopuszczalny pobór mocy w poszczególnych stopniach zasilania, to dlaczego nie skontaktował się z (...) w celu uzyskania szczegółowych informacji w tym zakresie? Tym bardziej, że powód miał świadomość, iż jest podmiotem podlegającym tego rodzaju ograniczeniom, gdyż w umowie o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej wyraźnie przewidziano, że w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej powód jest zobowiązany ograniczyć pobór mocy, zgodnie z "Planem wprowadzania ograniczeń" (§ 3 ust. 7 umowy) i doręczano mu Plany ograniczeń za poprzednie okresy (tj. 1.09.2009 – 31.08.2010, k. 59; 1.09.2010 – 31.08.2011). Następnie, skoro po 31 sierpnia 2014 r. nie doręczono powodowi planu ograniczeń na kolejny okres, dlaczego nie wyjaśnił tego, nie skontaktował się z (...), by móc prawidłowo wykonywać obowiązki umowne? Należy również zauważyć, że w spornym okresie pobór mocy przez powoda był wyższy niż dopuszczalny pobór mocy określony w - rzekomo ostatnio doręczonym powodowi - Planie ograniczeń na okres 1.09.2013-31.08.2014 r. (tj. dla 20, 19 i 17 stopnia ograniczeń). Reasumując, zdaniem Sądu, niezyskanie przez powoda wiedzy o obowiązującym powoda dopuszczalnym poborze mocy w poszczególnych stopniach zasilania w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w okresie 1.09.2014-31.08.2015, stanowi wyraz niedołożenia przez tego odbiorcę energii należytej staranności i naruszenia obowiązku wynikającego z umowy dystrybucji energii elektrycznej. W tym przypadku ewentualny brak wiedzy o obowiązującym powoda dopuszczalnym poborze mocy nie może więc stanowić podstawy do zwolnienia strony od odpowiedzialności za niewykonanie obowiązku zastosowania się do wprowadzonych ograniczeń

W rozpatrywanej sprawie poza sporem jest, że powodowa Spółka nie dostosowała się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w obiekcie zlokalizowanym w J. przy ul. (...). Dnia 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 8,978 MW w godzinie, a 11 sierpnia 2015 r. łącznie 3,8807 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone przez Operatora Systemu Przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE). Natomiast 12 sierpnia 2015 r. wartość ta wyniosła łącznie 0,447 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r.). Łącznie we wskazanym okresie przekroczenie wyniosło 13,232 MW w godzinie.

W ocenie Sądu, kwestia dopuszczania się przez powodowego przedsiębiorcę wymienionych naruszeń jest niewątpliwa, rozstrzygnięcia wymagało natomiast, czy istnieje podstawa prawna do nałożenia na powoda sankcji za niezastosowanie się do wskazanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej.

Na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, Prezes URE jest uprawniony do nałożenia kary pieniężnej na podmiot, który nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Należy zauważyć, że ustawodawca przewidział sankcję nie ogólnie za każdy przypadek niezastosowania się do tego rodzaju ograniczeń, lecz tylko za niezastosowanie się do ściśle określonych, konkretnych ograniczeń, tj. wprowadzonych w oparciu o art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 PE.

Przepis art. 11 PE dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Oznacza to, że oparcie zaskarżonej decyzji na tej podstawie prawnej było prawidłowe, skoro powodowi zarzucono, między innymi, niezastosowanie się 12 sierpnia 2015 r. do ograniczeń wprowadzonych przez Radę Ministrów.

Jeśli chodzi o art. 11c ust. 3 PE - który nie został wprawdzie przywołany jako podstawa prawna decyzji kwestionowanej w niniejszej sprawie - to przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń. Dotyczy on bowiem obowiązków informacyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast sankcja za niedopełnienie przez operatora wskazanych obowiązków została przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 1c PE. Tym samym, zdaniem Sądu, odesłanie w art. 56 ust. 3a PE do przepisu art. 11c ust. 3 PE jest puste i mamy tutaj do czynienia z ewidentnym błędem ustawodawcy. Natomiast z całą pewnością przepis ten nie daje podstaw do nałożenia na jakikolwiek podmiot, jakichkolwiek ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Pozwany oparł zaskarżoną decyzję także na art. 11d ust. 3 PE, co zdaniem Sądu, było bezpodstawne. Wbrew twierdzeniom organu, przepis ten nie stanowi rozwinięcia uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 PE, określając sposób realizacji wprowadzonych ograniczeń. Norma ta dotyczy bowiem możliwości ograniczenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego, a nie OSP, świadczonych przez nich usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw.

Jedynie na marginesie należy odnotować, że zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 19 PE, sankcją zagrożone jest również, między innymi, nie przestrzeganie poleceń OSP, o których mowa w art. 11d ust. 1 i 2, przy czym w niniejszej sprawie ta sytuacja nie miała miejsca.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdza, że przepisy art. 11c ust. 3 PE oraz art. 11d ust. 3 PE nie stanowią samoistnej podstawy prawnej wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w trybie polecenia OSP. Podstawę taką stanowi przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, nie uwzględniony wszakże w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a PE. Oznacza to, że odesłanie zawarte w danym zakresie w ostatnim z wymienionych przepisów, przyznającym Prezesowi URE kompetencję do wymierzenia kary pieniężnej, jest błędne. Tym samym, nałożenie tej kary w przypadku niezastosowania się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, wymagałoby zastosowania przez organ wykładni rozszerzającej art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, co zdaniem Sądu, należy uznać za niedopuszczalne. Kary pieniężne, wymierzane na podstawie ustawy Prawo energetyczne, stanowią rodzaj sankcji administracyjnokarnej. Przepisy o charakterze administracyjnokarnym, przewidujące kary pieniężne za określone naruszenia, winny zaś być stosowane przez organy administracji publicznej w sposób ścisły i precyzyjny, tzn. dokładnie odpowiadający normie prawnej bez stosowania wykładni rozszerzającej, analogii, czy domniemań (tak trafnie M. Sachajko [w:] red. M. Swora, Z. Muras, Prawo energetyczne, tom II, Komentarz do art. 12-72, Warszawa 2016, s. 883). W tym kontekście, konstrukcja przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE budzi istotne zastrzeżenia w zakresie spełniania zasady określoności czynów zabronionych pod groźbą kary (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Zasada ta w demokratycznym państwie prawnym stanowi jeden z filarów ochrony karnoprawnej, która zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, winna być stosowana także w przypadku odpowiedzialności za delikty administracyjne, w tym także te, które zostały unormowane w ustawie Prawo energetyczne. Ustawowe formułowanie przepisów o charakterze represyjnym musi w pełni odpowiadać zasadzie określoności, co oznacza, że ustawa musi w sposób kompletny, jasny, jednoznaczny i precyzyjny definiować wszelkie znamiona czynów zagrożonych karą. Sąd Okręgowy podziela i

przyjmuje za swój, pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 1 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. akt GSK 30/04, zgodnie z którym przy egzekwowaniu obowiązku, kształtowanego normą prawa administracyjnego materialnego, za którego naruszenie przewidziana jest administracyjna kara pieniężna, muszą być zachowane bezwzględnie zasady interpretacji i stosowania norm o charakterze restrykcyjnym ukształtowane w dziedzinie prawa karnego, zwłaszcza zasada prymatu wykładni językowej przed innymi rodzajami wykładni (System Informacji Prawnej LEX nr 799784). W ocenie Sądu Okręgowego, nie budzi wątpliwości, że w odniesieniu do przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, powyższe kryteria, w tym wymóg kompletności i jednoznaczności w formułowaniu przez ustawodawcę przesłanek normatywnych kary pieniężnej, nie został spełniony.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej za niezastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, konieczna była zmiana decyzji w tym zakresie.

Sąd Okręgowy w pełni podziela natomiast ocenę Prezesa URE, co do zasadności orzeczenia wobec powodowej Spółki kary pieniężnej w odniesieniu do naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń, wynikającego z art. 11 PE (ograniczenia wprowadzone w drodze rozporządzenia Rady Ministrów). W ocenie Sądu, brak było w danym przypadku podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 6a PE. Zgodnie z tym przepisem, Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Istotne jest przy tym, że obie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie. W ocenie Sądu, w analizowanym przypadku pozwany trafnie przyjął, że stopień szkodliwości czynu zarzuconego przedsiębiorcy jest znaczny z uwagi na wpływ tego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. W globalnym wymiarze, w sytuacji zagrożenia dostaw energii elektrycznej zaistniałej w sierpniu 2015 r., nawet niewielkie, pojedyncze przekroczenia obowiązujących wartości poboru energii, miały bowiem ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa systemu energetycznego państwa, bo ich suma stwarzała w tym zakresie realne niebezpieczeństwo dla pracy krajowej sieci elektroenergetycznej. Ponadto, skoro kara pieniężna dotyczy przekroczenia poboru mocy konkretnym dniem wskazanym w zaskarżonej decyzji – tj. 12 sierpnia 2015 r., to nie jest możliwe przyjęcie, że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, bowiem w tym właśnie dniu miał miejsce stan, w którym powód nie zastosował się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej.

Powód nie kwestionował rozstrzygnięcia dotyczącego kary pieniężnej i nie przedstawił okoliczności, które podważałyby wymiar nałożonej na niego kary za ww. czyn. Sąd przyjął przy tym, że kara w wysokości 1.341 zł (stanowiąca iloczyn 3.000 zł i łącznego przekroczenia mocy 12 sierpnia 2015 r., wynoszącego 0,447 MW), wyliczona według metodologii przyjętej przez regulatora – w pełni zaakceptowanej przez Sąd orzekający w niniejszym składzie – mieści się w granicach wyznaczonych przepisami prawa.

Zgodnie z art. 56 ust. 3 PE, wysokość kary pieniężnej, o której mowa między innymi w ust. 1 pkt 3a, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 PE, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. W opinii Sądu Okręgowego, wszystkie wymienione kryteria zostały ocenione przez pozwanego prawidłowo. W szczególności, organ trafnie ocenił możliwości finansowe przedsiębiorcy. Pozwany uwzględnił także okoliczność łagodzącą – tj. podjęte przez przedsiębiorcę działania, skutkujące zastosowaniem się do ograniczeń w części czasu ich trwania w ten sposób, że zawęził podstawę do wymierzenia kary wyłącznie do godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie się do ograniczeń i tylko w takim stopniu, w jakim niedostosowanie to miało miejsce.

Co do stopnia szkodliwości czynu, to jak już wskazano powyżej, Sąd podziela stanowisko prezesa URE, że należy ją uznać za znaczną z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy są wprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju i ich nieprzestrzeganie może rodzić poważne skutki dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ograniczenia takie zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem nawet niewielkie

przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Dlatego tak istotne ze względów bezpieczeństwa było przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r. I nawet jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla tego bezpieczeństwa. Powód jest zaś profesjonalistą, a zatem dotyczą go podwyższone reguły staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego dla wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem w taki sposób prowadzić działalność gospodarczą, aby nie naruszać przepisów prawa. Podejmując decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy, powód musi liczyć się z koniecznością zapłaty kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE.

Biorąc pod uwagę wysokość przychodu, osiągniętego przez powoda w roku 2016 oraz maksymalną wysokość kary, jaka mogła być wymierzona w danym przypadku, kara w wysokości 1.341 zł nie jest nadmiernie dolegliwa i nie wpłynie negatywnie na kondycję finansową powodową Spółki.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto, zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że pozwany Prezes URE - jako przegrywający sprawę – zobowiązany jest do zwrotu powodowi kosztów procesu, na które złożyły się: opłata od odwołania w wysokości 100 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego (720 zł), którego wysokość została ustalona na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSO Ewa Malinowska